

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 638 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari.....	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarining tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellastirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers.....	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
Mirxoliqova Charos Xabibullaevna	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
Muzafarov Muxammadali Maxsudovich	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
Yadgarova Surayyo	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
Yusupova Sanobar Odil qizi	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
Бахтияр Катибжанович Саттаров	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
Джалилова Феруза Намазовна	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
Zuhridin Azizov	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Поэтапное вовлечение детей с расстройствами аутистического спектра в дошкольное инклюзивное образование: комплексный анализ научно-теоретических и практических подходов	234
Сабина Рагимова Ровшан кызы, Айсель Масимова Арастун кызы	
Umumta'lim maktablarida fizika fanini o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	245
Allaniyazova Bibigul Sarsenbay qizi	
Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslariga kreativ fikrlash asosida tayyorlash	248
Botirova Jumagul Chori qizi	
Boshlang'ich sinflarda fanlarni o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	254
Kaypova Gulnara Muratbaevna	
Umumta'lim maktablarida tabiiy-ilmiy savodxonlik ko'nikmalarining rivojlantirish masalalari	257
Davletova Hamida Xasan qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy axloqiy ruhda tarbiyalashning psixologik jihatlari	261
Fayzullayev Ermat Majidovich, Ortiqova Mashxura	
Orkestr va ansamblarning fan sifatidagi o'rni va tarbiyaviy ahamiyati	265
Fayzullayev Ermat Majidovich	
Maktab fizika darslarida interaktiv dasturlar va simulyatorlardan foydalanish metodikasi	269
Xayriddinova Malikaxon Qodirxon qizi	

Musiqada midi musiqiy cholg'ularning raqamli interfeysi.....	274
<i>Omonov Xasanxon Sulaymonovich</i>	
Karyera o'sishida gender tafovutlarning ahamiyati.....	277
<i>Yulchiboyeva Nazokatxon Iqboljon qizi</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar	283
<i>Omonov Xasanxon Sulaymonovich, Normuradova Nafisa Kuchkarovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik tarbiyasi – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida	287
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Marjona Atoyeva Ismat qizi</i>	
Ilk yoshdagi bolalar psixologiyasi va rivojlanish xususiyatlari.....	291
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Ne'matjonova Gulzira Ne'matjon qizi</i>	
Jadid pedagogik tafakkurida "o'qituvchi" fenomeni.....	294
<i>Xushbokov Oybek Uralovich</i>	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida savol berish malakalarini shakllantirish	296
<i>Erhanova Nasiba Absayitovna</i>	
Musiqiy ta'limda xalq va zamonaviy qo'shiqlar vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning etnomadaniy komponentlarni shakllantirish	298
<i>Qurbanova Muslima Shavkatbek qizi</i>	
Umumta'lim maktablari o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini tarkib toptirish metodikasi (biologiya fani misolida).....	300
<i>Akmalova Farida Dilmurod qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda adaptiv ta'lim texnologiyalari yordamida bolalar ijodkorlik ko'nikmasini shakllantirish mazmuni.....	304
<i>To'xliboyeva Zuxra Abdumutal qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi iqtidorli bolalar bilan ishlashda ta'lim texnologiyasi	308
<i>Xudoyberdiyeva Durdona Baxodir qizi</i>	
Pedagogik-psixologik qarashlarda otaning oiladagi o'rni haqidagi tasavvurlarni shakllantirish dinamikasiga oid fikrlar talqini.....	311
<i>Karshiyeva Dilafuz Suyunovna, Maxamatova Munisa Mamirzo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning nazariy va amaliy asoslari	314
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish ...	318
<i>G'ulomova Oychehra No'monjon qizi</i>	
Etnomadaniy qadriyatlarni integratsiyalashgan ta'lim jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarga singdirishning samarali yo'llari	321
<i>G'ulomxo'jayeva Mushtariy Elmurod qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida grafik organayzerlardan foydalanish	324
<i>Iroda Isroilova</i>	
Buxoro iqlimi va tabiiy resurslaridan samarali foydalanish: ekologik va fizik-geografik yondashuv	329
<i>Mardonova Saodat Muzaffarovna</i>	
Effective Traditional and Innovative Approaches in English Language Teaching: Evidence From EFL Classrooms	333
<i>Yuldoshev Khaydarbek</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligini rivojlantirishda lingvopedagogik yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	336
<i>Allayarova Sojida Umirzakovna</i>	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения	339
<i>Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'tkazilgan o'yin faoliyatlarini bolalar ovozi talaffuzining takomillashuviga ta'siri	342
<i>Kattaxo'jayeva Shaxlohon Bohodirovna</i>	

O'qituvchilar tayyorlashda pedagogik innovatsiyalar va milliy kontentni integratsiya qilish strategiyalari ...	344
<i>Rahmatova Feruza Qudrat qizi</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash jarayonini tashkil etishda tizimli yondashuv	348
<i>Abdusamatova Nargiza Jamoliddinovna</i>	
Moliyaviy savodxonlik asoslarini shakllantirish uchun "Tejamkor bola" o'yinli ta'lim faoliyatini asosida ishlashni takomillashtirilish.....	352
<i>Rizayeva Munisxon Maxkamovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida byudjet hisobi standartlariga (BHS) muvofiq buxgalteriya hisobini tashkil qilish va yuritish tartib-qoidalari.....	356
<i>Boltayev Ahmad Rustamjonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari moliyaviy munosabatlarning huquqiy asoslari	359
<i>Boymuradov Normurod Abdusadikovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirishning metodologik asoslari.....	362
<i>Ma'rufov Mansurbek Musajonovich, Xonimov Mirqosim Samatqul o'g'li</i>	
O'smirlarda liderlik xususiyatlarini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	367
<i>Salayeva Dilafuz Buranovna</i>	
Pedagog nutq madaniyatining milliy va umuminsoniy qadriyatlarga ta'siri.....	370
<i>Toshtemirova Nigina Normurod qizi</i>	
Новые методы обучения устному переводу студентов-переводчиков.....	373
<i>Уринбаева Дилдора Утепбергеновна</i>	
O'quvchilarda axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishning pedagogik tuzilmasi	376
<i>Muxammadiyev Baxtiyor Jurayevich</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning o'qish savodxonligini xalqaro mezonlar asosida rivojlantirish yo'llari	380
<i>Axrorov Voris Yunusovich, Botirova Ozoda Nasir qizi</i>	
Ta'lim sifatini baholashda raqamli texnologiyalardan foydalanishning o'rni (oliy ta'lim misolida)	385
<i>Axrorov Voris Yunusovich, Boltayeva Jaxona Ulug'bek qizi</i>	
Umumta'lim maktablarida 7-sinf biologiya fanini o'qitishda virtual laboratoriyalardan foydalanishning ta'lim samaradorligiga ta'siri	389
<i>Turakulova Mehriniso Nuriddinovna, Ruziqulova Nilufar Abdumajidovna, Allazarova Natalya Aleuatdinovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktabga tayyorlashning mavjud holati va rivojlantirish strategiyalari ...	393
<i>Mamadaliyeva Mumtozbegin</i>	
6–7 yoshli bolalarning bilim olishga faol qiziqishini rivojlantirish metodikasi	396
<i>Artikova Muhayyo Botiraliyevna, Abduxolisova Gulsanam O'ktambek qizi</i>	
The Main Peculiarities of Abbreviations in Modern English.....	399
<i>Absalomova Aziza Baxodir qizi</i>	
Autizmli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda bir qator terapiya va metodlardan foydalanish	404
<i>Yoqubova Hurriyat Burxonovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yinlar, virtual reallik va geymifikatsiya orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish.....	407
<i>Xaitova Nazokat</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishda tabiiy materiallardan foydalanishning pedagogik usullari.....	411
<i>Rustamova Manzura Mirkamalovna, Qo'ziyeva Umriniso Muzaffar qizi</i>	
Bo'lajak muhandislarning loyihalash ko'nikmalarini klaster muhitida rivojlantirish modellari	415
<i>Eshonqulova Shafoat Ergashevna, Sherzod Eshonqulov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotini rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish	420
<i>Ermatova Mamlakat Qadirkulovna</i>	
9-sinf o'quvchilarini kasbga yo'naltirishda iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantirish pedagogik muammo sifatida.....	423
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna</i>	

Texnologiya asosidagi ingliz tili o'qitish va o'quvchi mustaqilligi: farmatsevtika talabalari misolida	427
<i>Ikranova Shohsanam Ravshanboy qizi</i>	
Maqollar asosida ingliz tili o'qitishning lingvodidaktik asoslari (Afg'oniston dariy tilli maktablar misolida) ..	430
<i>Samadi Nooria</i>	
Loyihaga asoslangan ta'lim texnologiyasi orqali talabalarda ijtimoiy mas'uliyat kompetensiyasini rivojlantirish tadqiqi	434
<i>Jo'rayeva Zebiniso Yo'ldosheva</i>	
Boshlang'ich sinfda tabiiy fanlarni o'qitish samaradorligini oshirishda innovatsion va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish	440
<i>Yulchiyeva Zulfiya Baxodir qizi</i>	
Shaxsning individual intellektual rivojlanishi pedagogik muammo sifatida	444
<i>Ol'tiboyeva Kamola Sharofjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilar qiziqishini aniqlash yo'llari ...	448
<i>Qalandarova Yulduz G'ayrat qizi</i>	
Проблемы физического воспитания студентов и пути их решения	454
<i>Ходжанов Азиз Рахимович</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi	458
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna</i>	
Jamiyatda sog'lom turmush tarzini tashkil qilishda jismoniy tarbiya va sport mutaxassislarining o'rni	461
<i>Dehqonova Mahmuda Ortiqovna</i>	
Yadro itqitish sport turida kuch tayyorgarligining biomexanik va funksional ahamiyati	466
<i>Djabbarov Axror Islomovich</i>	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirish	469
<i>Axmedova Laylo Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan strategiyalar	475
<i>Urazimbetova Aygul Aralbayevna</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda kompyuter texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari	482
<i>Kamolova Yulduzxon Ma'murjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishda ota-onalar bilan hamkorlikni amalga oshirish texnologiyasi	488
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Jo'rabayeva Nozima Bekmurod qizi</i>	
Psixologik zo'ravonlik oqibatlarini bartaraf etishda psixokorreksion mexanizmlar	491
<i>Tursunpo'latova Zaxro Zafar qizi</i>	
Shifokorlar professional karerasi resurslari va ularning obyektiv ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish natijalari	496
<i>Arziqulov O'tkirbek Maxammatovich</i>	
Bolalarda maktabgacha ta'lim yoshidagi kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishda ijodiy o'yinlarning o'rni	501
<i>Berdiyeva Umida G'oyibberdiyevna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning neyropedagogik yondashuvlar asosida kognitiv rivojlantirishning mohiyati	505
<i>Aliyeva Odila Madamin qizi</i>	
Emotional Intelligence and Perceptive Ability: Keys to Pedagogical Success	508
<i>Abdurakhimov Shokhasim Abdurakhmonovich</i>	
Bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	511
<i>Achilova Sevara Djasirkulovna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik g'oyalarini zamonaviy boshlang'ich ta'lim bilan integratsiyalash	515
<i>Daliyeva Eliza Zokir qizi</i>	

Talabalarda ma'naviy-axloqiy sifatlarni rivojlantirishda Mahmud Qoshg'ariy merosidan foydalanish.....	519
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna, Ravshanova Sarvinoz O'ktamjon qizi</i>	
Derivation and Nominalization in Medical Terminology: A Comparative Model of Term and Process Name Formation in English and Uzbek	523
<i>Gulnigor Yazdonkulova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq buzilishlarida pedagogik-psixologik korreksiya usullari hamda mexanizmlari.....	526
<i>Jo'rayeva Muattar Abdumajit qizi</i>	
Ta'lim sifatini boshqarishga tizimli yondashish hamda pedagogikada PDCA modelining ahamiyati	530
<i>Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Xolmatova Maftuna Turdimat qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim vositalarining kimyo ta'limidagi o'rni.....	535
<i>Jumaniyazova Mahliyo Qahramonovna</i>	
Inklyuziv maktab sharoitida kichik maktab yoshidagi bolalarda ijtimoiy-perseptiv tajribani shakllantirish ...	539
<i>Karimova Zulfiya Abduraxmanovna</i>	
Sirdaryo viloyati toponimlarining shakllanish jarayonlari	543
<i>Kenjayeva Iroda Alisherovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda art texnologiyalardan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari.....	546
<i>Mamatova Husnora Eshquvatovna</i>	
O'quvchi yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish va uni amaliy faoliyat bilan integratsiyalash.....	550
<i>Mehmonova Nilufar Shuhratovna</i>	
Integrating Social-Emotional Learning in EFL Classrooms: Enhancing Language Proficiency and Emotional Intelligence.....	553
<i>Meylinorova Feruza Bakhtiyor qizi</i>	
Nodavlat ta'lim tashkilotlari pedagog-tarbiyachilarining malakasini oshirish mexanizmini takomillashtirish	559
<i>Muminova Nargiza Sabitdjanovna</i>	
TEACCH konsepsiyasi – autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish dasturi	562
<i>Murodova Sarvigul Raxim qizi</i>	
Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirishning funksional modeli	566
<i>Norboyeva Moxigul Shavkat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarning shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini takomillashtirish	569
<i>Norqulova Ma'mura Husniddin qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinfida o'qitiladigan "Tabiiy fanlar"dan mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi.....	574
<i>Qo'qonboyeva Shaxlo Rafikjonovna</i>	
The Intersection of Science and Pedagogy: The Teacher's Role in Professional Evolution	580
<i>Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Shukurova Madina</i>	
Maktabgacha katta guruhlarida STEAM texnologiyasi bilan tanishtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	583
<i>Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	586
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Kurashchilarda muvozanat (balance) va ko'tarib uloqtirish texnikasi o'rtasidagi bog'liqlik	590
<i>Shermatov Gulom Qaxxorovich</i>	
O'qituvchi shaxsining o'zini o'zi rivojlantirishida akmeologik pozitsiyaning o'rni.....	594
<i>Xaitov Abdusolim Abdulkim o'g'li</i>	
Lego-qurilish, konstruksiyalash, robototexnika – STEAM ta'lim moduli sifatida	596
<i>Xamroyeva Sitara Samadovna</i>	

Raqamli jamiyatda o'smir yoshdagi o'quvchilarning huquqiy axborot olish madaniyatini rivojlantirish mexanizmlari	599
<i>Xayrullayev Axror Aktam o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda axborot kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta'limiy o'yinlarni loyihalash va joriy etish	602
<i>Xikmatova Moxinur Amir qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlar orqali kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish zamonaviy yechimlarini ishlab chiqish usullari	605
<i>Xolmo'minova Mohichehra Bahrom qizi</i>	
O'quvchilarning biologiyaga qiziqishini oshirishda innovatsion ta'lim metodlari	609
<i>Xudayberganova Madina Saotboy qizi, Abdiqodirov Murodxo'ja Alisher o'g'li, Nishanbayeva Arayim User qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida shug'ullanuvchi voleybolchi qizlarning musobaqa oldi jismoniy va psixologik tayyorgarligini takomillashtirish metodikasi	612
<i>Xudoynazarova Sayyora Ravshanovna</i>	
Maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar asosida bolalarni axloqiy tarbiyalash texnologiyalari	618
<i>Yo'ldoshboyeva Gulmira Xushnudovna</i>	
Umumta'lim maktab seksiyasi uzunlikka sakrovchilarining jismoniy rivojlanganlik darajasi	621
<i>Zokir Akramov O'tkir o'g'li</i>	
Perseptiv qobiliyat: o'qituvchining o'quvchini tushunish sa'nati	625
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdaliyevich</i>	
Ожидания и потребности родителей как основа продвижения услуг дошкольного образовательного учреждения в Республике Узбекистан	628
<i>Ким Ирина Николаевна, Аббосхонова Зухра Баходир кизи</i>	
Экспериментальная деятельность – метод развития здоровьесберегающей компетентности у детей старшего дошкольного возраста	631
<i>Ким Ирина Николаевна, Алиходжаева Райхон Шавкат кизи</i>	
Подготовка детей-билингвов к школьному обучению: интеграция цифровых и традиционных педагогических методов	634
<i>Ким Ирина Николаевна, Умарова Шоиста Рустамовна</i>	

KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV ASOSIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHILARINING DIDAKTIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH

Axmedova Laylo Baxtiyor qizi

“Profi University” xususiy oliy ta’lim muassasasi

“Boshlang’ich ta’lim” kafedrası dotsenti (PhD)

ORCID: 0009-0000-1899-331X

Annotatsiya: Mazkur maqolada oliy ta’lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirish masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy e'tibori bo'lajak o'qituvchilarda didaktik kompetensiyani shakllantirishda innovatsion pedagogik strategiyalarning o'rni va ahamiyatini aniqlashga qaratilgan. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, an'anaviy bilimga yo'naltirilgan yondashuv o'qituvchilarning kasbiy faoliyatida zarur bo'lgan amaliy, refleksiv va ijodiy ko'nikmalarni yetarli darajada rivojlantirmaydi. Shu bois maqolada ta'lim jarayonini loyihalash, didaktik rejalashtirish, nazariy bilimlarni amaliyotga tatbiq etish hamda kasbiy mas'uliyatni rivojlantirishga xizmat qiluvchi kompetensiyaviy yondashuvning ilmiy asoslari yoritib beriladi. Tadqiqot davomida nazariy tahlil, qiyosiy taqqoslash va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Olingan natijalar bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik kompetensiyasini shakllantirishda ta'lim mazmuni, metodlari va baholash tizimini uyg'unlashtirish muhimligini ko'rsatdi. Tadqiqot xulosalari oliy pedagogik ta'lim tizimida o'qituvchilarni tayyorlash jarayonini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: didaktik kompetensiya, kompetensiyaviy yondashuv, bo'lajak o'qituvchi, pedagogik strategiyalar, oliy ta'lim, kasbiy tayyorgarlik, ta'lim jarayoni.

Abstract: The article examines the issues of improving the didactic training of future primary school teachers based on a competency-based approach in higher education. The study focuses on substantiating the role of innovative pedagogical strategies in the formation of didactic competence among prospective teachers. An analysis of scientific literature indicates that traditional knowledge-oriented approaches do not sufficiently ensure the development of practical, reflective, and professionally significant skills required for effective teaching practice. Therefore, the article emphasizes the potential of the competency-based approach aimed at integrating theoretical knowledge, practical skills, and professional values in teacher education. The research methodology includes theoretical analysis, comparative analysis, and generalization. The findings demonstrate the importance of aligning educational content, teaching methods, and assessment systems to foster the didactic competence of future primary school teachers. The conclusions of the study can be applied to enhance the quality of teacher education programs and improve professional readiness in accordance with contemporary educational requirements.

Key words: didactic competence, competency-based approach, future teacher, pedagogical strategies, higher education, professional training, educational process.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы совершенствования дидактической подготовки будущих учителей начальных классов на основе компетентного подхода в системе высшего образования. Основное внимание уделяется обоснованию роли инновационных педагогических стратегий в формировании дидактической компетентности будущих педагогов. Анализ научных источников показывает, что традиционные подходы, ориентированные преимущественно на передачу теоретических знаний, не обеспечивают достаточного уровня сформированности практических, рефлексивных и профессионально значимых умений будущих учителей. В связи с этим в статье раскрываются возможности компетентного подхода, направленного на интеграцию знаний, практических навыков и ценностных установок в процессе профессиональной подготовки педагогов. В исследовании использованы методы теоретического анализа, сравнительного сопоставления и обобщения. Полученные результаты свидетельствуют о необходимости согласования содержания обучения, педагогических методов и системы оценки результатов для формирования дидактической компетентности будущих учителей начальных классов. Сделанные выводы могут быть использованы для повышения качества подготовки педагогических кадров в условиях обновления образовательных требований.

Ключевые слова: дидактическая компетентность, компетентностный подход, будущий учитель, педагогические стратегии, высшее образование, профессиональная подготовка, образовательный процесс.

KIRISH

Bugungi ta'lim tizimida boshlang'ich ta'lim sifati jamiyatning intellektual va ijtimoiy rivojlanishida muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy faoliyati nafaqat o'quvchilarga bilim berish, balki ularning bilish faolligi, mustaqil fikrlashi va shaxsiy rivojlanishini ta'minlash bilan ham bevosita bog'liqdir ^[4]. Shu sababli oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirish masalasi alohida dolzarblik kasb etadi. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, faqat bilimga yo'naltirilgan tayyorgarlik modeli bo'lajak o'qituvchining kasbiy faoliyatida yuzaga keladigan murakkab pedagogik vaziyatlarni samarali hal etish uchun yetarli emas ^[11].

Pedagog kadrlar tayyorlash jarayonida kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan ta'limni tashkil etish o'qituvchining nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish, mustaqil qaror qabul qilish hamda ijodiy yondashuvni rivojlantirish imkonini beradi ^[9]. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'qituvchisining didaktik tayyorgarligi o'quv jarayonini samarali rejalashtirish, o'qitish metodlari va vositalarini maqsadga muvofiq tanlash, shuningdek, ta'lim natijadorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega ^[15]. Shu nuqtai nazardan, bo'lajak o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini kompetensiyaviy yondashuv asosida takomillashtirishga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqish va ularni amaliyotga joriy etish zarurati yuzaga kelmoqda.

Mazkur tadqiqotning ob'ekti oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy tayyorlash jarayoni hisoblanadi ^[2].

Tadqiqotning predmeti esa kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirish strategiyalaridir.

Tadqiqotning maqsadi oliy ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali pedagogik strategiyalarni nazariy va amaliy jihatdan asoslashdan iborat ^[8].

Mazkur maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

- bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligi mazmuni va tarkibini aniqlash;
- kompetensiyaviy yondashuvning didaktik tayyorgarlikni rivojlantirishdagi ahamiyatini tahlil qilish;
- didaktik tayyorgarlikni takomillashtirishga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish;
- tajriba-sinov ishlari orqali ushbu strategiyalarning samaradorligini aniqlash hamda ilmiy xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish ^[17].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda pedagog kadrlar tayyorlash masalasi ta'lim tizimini isloh qilishning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Xorijiy tadqiqotchilar A. Hargreaves (1994, 2003), D. Gatlin (2009), I. Gatt (2009), D. Loewenberg Ball va F. M. Forzani (2009), L. Darling-Hammond (2010), G. Sykes va boshqalar (2010), T. Kleickmann va hammualliflar (2012) o'z tadqiqotlarida o'qituvchilarni tayyorlash sifati ta'lim samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biri ekanini ta'kidlaydilar. Ushbu tadqiqotlarda o'qituvchining fan bo'yicha bilimlari bilan bir qatorda pedagogik mazmuniy bilimlarning (pedagogical content knowledge) ahamiyati alohida ko'rsatib o'tiladi.

Bilimga asoslangan iqtisodiyot sharoitida ta'lim tizimi oldida turgan vazifalar murakkablashib borayotgani D. Gatlin (2009) tomonidan asoslab berilgan. Muallifning fikricha, o'qituvchi kasbiy faoliyatida moslashuv-

chan, rivojlanuvchi va javobgarlikka asoslangan yondashuvni qo'llay olishi lozim. Shu bilan birga, Jones va hammualliflar (2002) integratsiyalashgan ta'lim tajribalariga asoslangan kompetensiyaviy yondashuv o'quvchilarda bilim, ko'nikma va malakalarni real vaziyatlarda samarali qo'llash imkonini yaratishini ta'kidlaydilar. Ushbu yondashuv doirasida shakllanadigan tayanch kompetensiyalar, asosiy ko'nikmalar va muhim malakalar S. Kerka (1998) tomonidan ta'lim natijalarining uzviy qismi sifatida talqin etilgan.

Kompetensiyaviy ta'lim konsepsiyasining shakllanishi XX asrning 1970-yillarida AQSh ta'lim tizimida kuza-tilgan bo'lib, K. S. Weddel (2006) ushbu yondashuvning asosiy belgilari va nazariy jihatlarini keng yoritib bergan. Muallif kompetensiyaviy ta'limni bilim, ko'nikma, munosabat va xulq-atvorning yaxlit tizimi sifatida talqin etadi. Shuningdek, S. Kerka (1998) kompetensiyaviy yondashuvning bixevioristik hamda integratsiyalashgan model-lari mavjudligini ko'rsatib, ikkinchi model reflektiv va rivojlanuvchi ta'lim jarayoniga mos kelishini asoslaydi.

H. Hill va P. Houghton (2001) kompetensiyaviy ta'limni mazmunga yo'naltirilgan dasturlarga qarama-qarshi qo'yib, bunda o'qitish jarayoni natijaga, ya'ni o'zlashtirilgan bilim va ko'nikmalarni real faoliyatda qo'llashga yo'naltirilishini ta'kidlaydilar. C. Sturgis va S. Patrick (2010) esa kompetensiyaviy yondashuv doirasida vaqtga bog'langan o'qitish tizimidan voz kechib, modul asosida o'zlashtirish hamda yuqori sifat standartlariga erishish g'oyasini ilgari suradilar. Mazkur yondashuvda metakognitiv o'zini anglash va tajribaga asoslangan ta'lim muhim o'rin egallaydi.

Shu bilan birga, McEvoy va hammualliflar (2005) bilimga asoslangan pedagogikadan ko'nikmaga yo'nal-tirilgan pedagogikaga o'tish jarayonida bilim, munosabat va xulq-atvorni emotsional hamda reflektiv jarayonlar bilan uyg'unlashtirish zarurligini ta'kidlaydilar. Bu esa bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligida faqat bilimlar bilan cheklanmasdan, balki didaktik tayyorgarlikning amaliy va shaxsiy jihatlariga ham e'tibor qaratishni talab etadi.

Yuqorida tahlil qilingan adabiyotlar kompetensiyaviy yondashuvning umumiy nazariy asoslarini yoritib bergan bo'lsa-da, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirish strate-giyalari masalasi yetarli darajada tizimli o'rganilmagan. Mazkur tadqiqot aynan shu ilmiy bo'shliqni to'ldir-ishga qaratilgan bo'lib, kompetensiyaviy yondashuv asosida didaktik tayyorgarlikni rivojlantirishning mazmuni, mexanizmlari va samarali strategiyalarini aniqlash bilan o'ziga xos ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot oliy ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik strategiyalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik kompetensiyalarini shakllantirish masalasini yoritishga qaratilgan bo'lib, unda nazariy va tahliliy metodlar majmuasidan foydalanildi [20]. Tadqiqot metodologiyasi pedagogika, didaktika hamda kompetensiyaviy yondashuvga oid ixtisoslashgan ilmiy manbalarni chuqur o'rganishga asoslandi.

Tadqiqot jarayonida qiyosiy-taqqoslash usuli muhim metod sifatida qo'llanildi. Ushbu usul yordamida xorijiy va mahalliy olimlarning bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash, didaktik kompetensiyalarni rivojlantirish hamda kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish bo'yicha qarashlari o'zaro taqqoslandi [5]. Natijada turli ilmiy yonda-shuvlarning umumiy va farqli jihatlarini aniqlanib, didaktik tayyorgarlikni takomillashtirish strategiyalarini belgilash imkoniyati yaratildi [10]. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik kompetensiyasi tarkibi va uni baho-lash mezonlari 1-jadvalda keltirilgan.

1-jadval: Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik kompetensiyasini tavsiflovchi kategoriyalar tizimi

O'lcham	Kategoriyalar	Ko'rsatkichlar
Didaktik qarashlar tizimi	Bilimlar	Ta'lim muhiti haqida tushuncha; Ijtimoiy-ta'limiy muhit; Umumdidaktik strategiyalar; Faol ta'limga yo'naltirilganlik
	Amaliy ko'nikmalar	Nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llash; Didaktik faoliyatni kengaytirish
	Qadriyatlar va munosabatlar	Mustaqillik; Ijtimoiy-pedagogik xulq-atvor; Ta'lim jarayonida mas'uliyat; Sog'lom pedagogik odatlar

*Manba: xorijiy tadqiqotlar asosida muallif tomonidan moslashtirilgan.

Shuningdek, tadqiqotda gipotetik-deduktiv metod qo'llanildi. Mazkur metod orqali mavjud ilmiy qarashlar va nazariy xulosalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik kompetensiyalarini shakllan-tirishga doir ilmiy taxminlar ilgari surildi hamda ularning mantiqiy asoslanganligi tahlil qilindi [16]. Ushbu metod tadqiqotning konseptual asoslarini aniqlashtirish va umumlashtirilgan xulosalarga kelishda muhim ahamiyat kasb etdi.

Tizimli yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilar tayyorgarligi yaxlit pedagogik jarayon sifatida ko'rib chiqildi [6]. Ushbu yondashuv didaktik kompetensiyalarning motivatsion, faoliyatga oid, shaxsiy va baholovchi komponentlarining o'zaro bog'liqligini aniqlashga xizmat qildi hamda innovatsion pedagogik strategiyalarni kompleks holda tahlil qilish imkonini berdi [13].

Bundan tashqari, tadqiqotda nazariy tahlil va umumlashtirish metodlari qo'llanilib, ilmiy adabiyotlar bilan ishlash jarayonida bibliografik tahlil, ma'lumotlarni tizimlashtirish, taqqoslash, izohlash va umumlashtirish amaliyotlari amalga oshirildi. Ushbu metodlar asosida maqola mavzusiga oid asosiy tushunchalar aniqlanib, didaktik kompetensiyalarni shakllantirishga oid mualliflik yondashuvi ishlab chiqildi [18].

Qo'llanilgan metodlar majmui tadqiqot natijalarining ilmiy asoslanganligini ta'minlab, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini kompetensiyaviy yondashuv asosida takomillashtirishga doir xulosalar chiqarish imkonini berdi [3].

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotning asosiy bosqichida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik kompetensiyalarini shakllantirish jarayoni chuqur tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonining mazmuni, metodlari va shakllari bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligiga qanday ta'sir ko'rsatayotgani o'rganildi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, didaktik kompetensiyaning shakllanishi motivatsion, kognitiv, faoliyatga oid hamda refleksiv-baholovchi komponentlarning o'zaro uyg'un rivoji bilan bevosita bog'liq [12, 14].

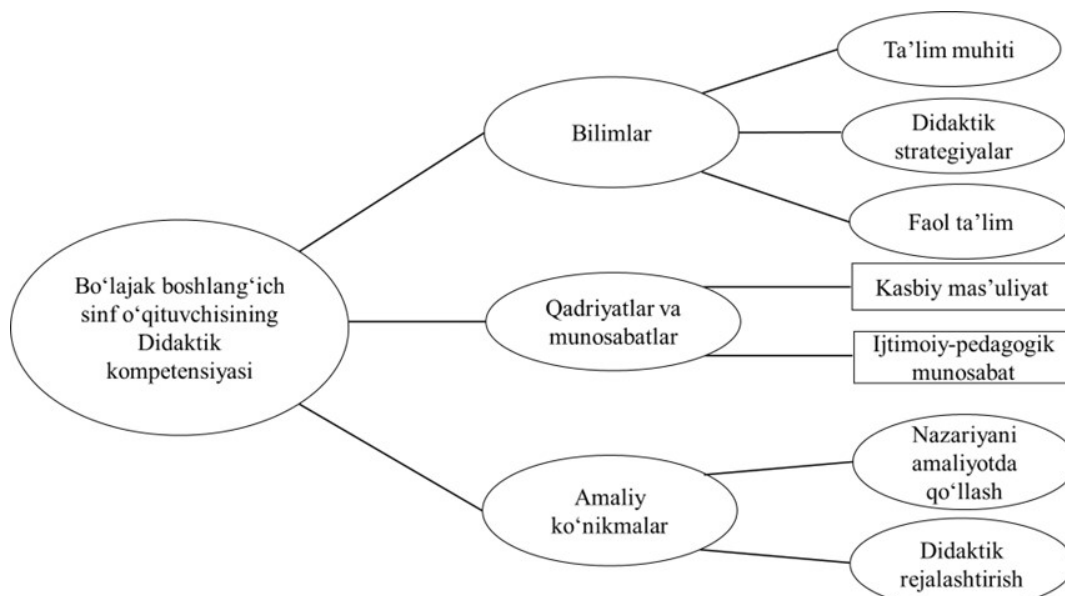
Tadqiqot doirasida o'tkazilgan diagnostik tahlillar bo'lajak o'qituvchilarning boshlang'ich holatdagi tayyorgarligi asosan nazariy bilimlar bilan cheklanganini, amaliy va ijodiy faoliyatga tayyorlik darajasi esa yetarli emasligini ko'rsatdi [1]. Ayniqsa, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, o'qitish jarayonida mos metod va strategiyalarni tanlash hamda mustaqil didaktik qarorlar qabul qilishda qiyinchiliklar mavjudligi aniqlandi. Bu holat ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik strategiyalarni tizimli ravishda joriy etish zarurligini ko'rsatadi [19].

Tajriba-sinov ishlari davomida didaktik kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan innovatsion pedagogik strategiyalar bosqichma-bosqich qo'llanildi. Xususan, muammoli vaziyatlar asosida o'qitish, loyihaviy faoliyat, interfaol va refleksiv mashg'ulotlar orqali bo'lajak o'qituvchilarning bilish faolligi oshirildi [7]. Ushbu jarayonda olingan natijalar tahlili shuni ko'rsatdiki, talabalar pedagogik faoliyatga nisbatan yanada ongli yondasha boshlagan, o'z kasbiy rolini anglash darajasi hamda o'quv jarayonini loyihalash ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlangan.

2-jadval: Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni amaliy tayyorlash shartlari

No	Mazmuni
1	Izchillik va uzviylik tamoyillariga rioya etilishi
2	Pedagogik amaliyotni muayyan tizimli bog'liqlikda tashkil etish
3	Pedagogik amaliyot turlarini va o'quv rejasining tanlov qismiga oid mashg'ulotlarni aniq rejalashtirish

*Manba: tadqiqot natijalari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

1-rasm: Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining didaktik kompetensiyasi tarkibi va uning asosiy komponentlari

Tadqiqot natijalari 2-jadvalda keltirilgan ma'lumotlar asosida tahlil qilindi. Mazkur jadvalda innovatsion pedagogik texnologiyalarning didaktik salohiyati aks ettirilgan bo'lib, ular bo'lajak o'qituvchilarning ijodiy fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal etish qobiliyati hamda pedagogik faoliyatga moslashuvchanligini rivojlantirishda muhim omil ekanligi aniqlandi. Jadvalda keltirilgan ko'rsatkichlar asosida shuni ta'kidlash mumkinki, o'yin texnologiyalari, muammoli ta'lim, vaziyatli o'qitish hamda ijodiy topshiriqlar didaktik kompetensiyalarning shakllanishiga samarali ta'sir ko'rsatadi.

Shuningdek, tahlil jarayonida mavjud muammolar ham aniqlandi. Jumladan, ayrim hollarda innovatsion strategiyalarning fragmentar tarzda qo'llanilishi, o'qitish jarayonida reflektiv tahlilning yetarli darajada tashkil etilmasligi hamda nazariya bilan amaliyot o'rtasidagi uzviy bog'liqlikning to'liq ta'minlanmagani kuzatildi. Ushbu holatlar didaktik kompetensiyalarni barqaror rivojlantirishga to'sqinlik qiluvchi omillar sifatida baholandi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etish ularning kasbiy shakllanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Tahlil jarayonida aniqlanishicha, an'anaviy, asosan nazariy bilimlarga yo'naltirilgan tayyorgarlik modeli bo'lajak o'qituvchilarning real pedagogik vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish, o'qitish jarayonini loyihalash hamda samarali metodlarni tanlash qobiliyatini to'liq shakllantira olmaydi. Kompetensiyaviy yondashuv esa bilimlar, amaliy ko'nikmalar hamda qadriyat va munosabatlarning o'zaro uyg'un rivojlanishini ta'minlab, didaktik kompetensiyaning yaxlit va barqaror rivojlanishiga xizmat qilishi bilan ajralib turadi.

Tadqiqot natijalari asosida oliy ta'lim amaliyotida mavjud bir qator muammolar aniqlandi. Jumladan, kompetensiyaviy yondashuvning ta'lim jarayoniga yetarli darajada tizimli joriy etilmasligi, innovatsion pedagogik strategiyalarning epizodik va izchilligi ta'minlanmagan holda qo'llanilishi, shuningdek, nazariya va pedagogik amaliyot o'rtasidagi uzviy bog'liqlikning sustligi bo'lajak o'qituvchilarning didaktik tayyorgarligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bundan tashqari, baholash jarayonida ko'proq reproduktiv bilimlarga e'tibor qaratilib, reflektiv, ijodiy hamda faoliyatga yo'naltirilgan ko'rsatkichlarning yetarlicha hisobga olinmasligi aniqlangan.

Olingan xulosalardan kelib chiqib, quyidagi taklif va tavsiyalarni berish mumkin.

- *Birinchidan*, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida kompetensiyaviy yondashuvni o'quv rejalari, fan dasturlari va mashg'ulotlar mazmuniga izchil integratsiya qilish zarur.
- *Ikkinchidan*, didaktik kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan innovatsion pedagogik strategiyalarni amaliy mashg'ulotlar, pedagogik amaliyot va mustaqil ta'lim bilan uzviy bog'liq holda tashkil etish maqsadga muvofiqdir.
- *Uchinchidan*, bo'lajak o'qituvchilarning didaktik tayyorgarligini baholashda ularning nazariy bilimlari bilan bir qatorda amaliy faoliyati, mustaqil fikrlashi, reflektiv tahlil qilish ko'nikmalari hamda kasbiy mas'uliyatini aks ettiruvchi mezonlardan keng foydalanish tavsiya etiladi.

Ushbu takliflarning amalga oshirilishi bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirishga, shuningdek, ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Hargreaves, A. (2003). Teaching in the knowledge society. New York: Teachers College Press.
2. Darling-Hammond, L. (2010). Teacher education and the American future. Journal of Teacher Education, 61(1–2), 35–47.
3. Kleickmann, T., Richter, D., Kunter, M., Elsner, J., Besser, M., Krauss, S., & Baumert, J. (2013). Teachers' content knowledge and pedagogical content knowledge. Journal of Teacher Education, 64(1), 90–106.
4. Kerka, S. (1998). Competency-based education and training. ERIC Digest. Columbus: ERIC Clearinghouse.
5. Hill, J., & Houghton, P. (2001). A reflection on competency-based education. Journal of Further and Higher Education, 25(1), 91–103.
6. McEvoy, G. M., Hayton, J. C., Warnick, A. P., Mumford, T. V., Hanks, S. H., & Blahna, M. J. (2005). A competency-based model for developing human resource professionals. Human Resource Management, 44(4), 383–400.
7. Shulman, L. S. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. Harvard Educational Review, 57(1), 1–22.
8. Fullan, M. (2014). Teacher development and educational change. London: Routledge.
9. Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. (2010). Teacher technology change. Journal of Research on Technology in Education, 42(3), 255–284.
10. Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences. Journal of Curriculum Studies, 44(3), 299–321.

11. OECD. (2019). Future of education and skills 2030. Paris: OECD Publishing.
12. Krumsvik, R. J. (2014). Teacher educators' digital competence. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 58(3), 269–280.
13. Shevchenko, S., Moskalyova, L., Kanarova, O., & Poznanska, O. (2019). Professional readiness of future primary school teachers. *Pedagogical Sciences*, 3, 45–53.
14. Sultanbek, A. (2015). Criterion-oriented testing in teacher education. *Education and Assessment Review*, 7(2), 112–120.
15. Sugimura, M., Kitamura, Y., & Kuroda, K. (2018). Education reform and teacher training. *International Journal of Educational Development*, 61, 1–10.
16. Midgley, C., Itten-Gee, C., Powers, J., Murata, A., & Nucci, L. (2018). Teachers' professional learning and student-centered approaches. *Teaching and Teacher Education*, 74, 36–46.
17. Fedorenko, E., Zhuravleva, O., Polyakova, N., & Ivanitska, I. (2018). Competency-based approach in teacher education. *European Journal of Education*, 53(2), 234–246.
18. Buldu, M., & Armagan, F. (2019). Pedagogical problem-solving skills of pre-service teachers. *Teaching Education*, 30(2), 187–203.
19. Awe, J., & Church, R. (2020). Creativity and professional identity in teacher education. *Journal of Creative Education*, 11(5), 879–892.
20. Bogdanova, I. (2017). Modular approach in pedagogical education. *Pedagogical Innovations*, 4, 61–68.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.